

Landelijk Raamwerk Getuigschrift Pedagogisch Didactische Scholing WEB (PDG)

Oktober 2020, vastgesteld door Vereniging Hogescholen en MBO Raad

1. Doel van het PDG-traject

Het PDG-traject is tot stand gekomen omdat het mbo zij-instromers op basis van hun beroepservaring aanneemt. Voor deze vakbekwame docenten is er behoefte aan een pedagogisch-didactisch scholingstraject: het PDG. Met het volgen van het PDG kunnen deze docenten voldoen aan de pedagogische-didactische bekwaamheidseisen voor de mbo-docent. Het PDG-traject is bedoeld voor professionals met enkele jaren relevante werkervaring. Zij hebben minimaal een hbo-opleiding afgerond, of beschikken aantoonbaar over tenminste hbo werk- en denkniveau. De twee meest gangbare manieren om door het bevoegd gezag van een mbo- instelling benoembaar te worden beoordeeld als docent binnen mbo-opleidingen zijn: (1) een bevoegdheid vanuit de lerarenopleiding, dan wel (2) voldoende vakbekwaam plus PDG.

2. De wettelijke context

Het PDG-traject voorziet in de bekwaamheid ten aanzien van pedagogische en didactische kennis, inzicht en vaardigheden, zoals bedoeld in artikel 4.2.3 lid 3 onder a van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Het bevoegd gezag van de mbo-instelling geeft aan de zij-instromer de geschiktheidsverklaring af waarin (conform artikel 4.2.4 WEB) het volgende is geborgd:

- De zij-instromer is naar het oordeel van het bevoegd gezag vakinhoudelijk bekwaam en geschikt voor het beroep van docent;
- En de zij-instromer voldoet aan de bekwaamheidseisen voor pedagogisch-didactische kennis, inzicht en vaardigheden of is in staat verantwoord les te geven én binnen twee jaar te voldoen aan deze eisen.

De geschiktheidsverklaring mag door het bevoegd gezag van de mbo-instelling alleen worden afgegeven indien:

- De zij-instromer aantoonbaar beschikt over een werk- en denkniveau van minimaal hbo-bachelor;
- En de gevolgde opleiding en de maatschappelijke of beroepservaring van de zij-instromer, in onderlinge samenhang bezien, naar het oordeel van het bevoegd gezag van voldoende belang zijn in verhouding tot de beoogde werkzaamheden aan de instelling.

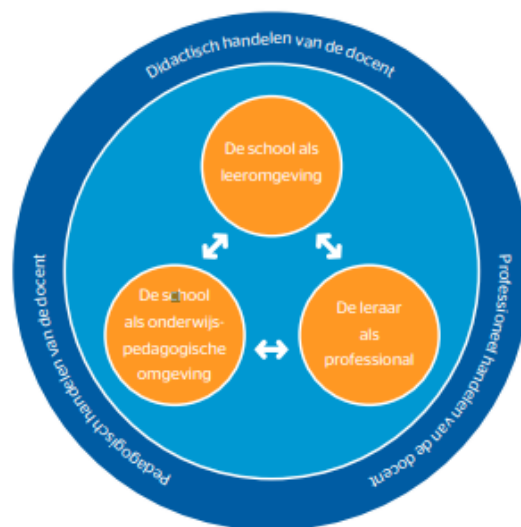
Het bevoegd gezag stelt vast welke scholing en begeleiding voor de zij-instromer noodzakelijk zijn om binnen twee jaar te kunnen voldoen aan de bekwaamheidseisen ten aanzien van pedagogisch-didactische kennis, inzicht en vaardigheden. Deze noodzakelijk geoordeelde scholing wordt uitgevoerd door of onder verantwoordelijkheid van een hogeschool (of universiteit) die een lerarenopleiding verzorgt. Het bevoegd gezag van de mbo-instelling stelt in overeenstemming met deze hogeschool (of universiteit) het voor de zij-instromer noodzakelijke scholingstraject vast. De pedagogische en didactische bekwaamheden, die de zij-instromer bij de beoordeling op het vereiste eindniveau moet aantonen, worden vermeld op het PDG dat de zij-instromer bij de afsluiting van het traject ontvangt. Het PDG wordt uitgereikt door de examencommissie van de lerarenopleiding die eindverantwoordelijk is voor het PDG-traject. Het PDG voldoet daarmee aan de

bepalingen van hoofdstuk 7a.4 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

3. Wat kan een docent in het mbo na afronding van het PDG-traject?

Een docent in het mbo die het PDG-traject heeft afgerond voldoet in combinatie met de geschiktheidsverklaring die is afgegeven door het bevoegd gezag van de mbo-instelling volledig aan de wettelijke bekwaamheidseisen zoals vastgelegd in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel (Staatsblad, 10 april 2017). Hij/zij beschikt met het behalen van het getuigschrift over de vereiste bekwaamheden die door de Minister (OC&W, Staatsblad 10 april 2017) zijn vastgesteld voor alle docenten, in samenhang met de Generieke Kennisbasis (2017) en het Kwalificatiedossier docent mbo (MBO Raad, 2015). Het getuigschrift wordt afgegeven op bachelorniveau, dat wordt vastgesteld aan de hand van de Dublin Descriptoren (NLQF-niveau 6).

Het PDG is gebaseerd op de herijkte Generieke Kennisbasis (Vereniging Hogescholen, 2017) die drie kennisdomeinen onderscheidt: pedagogisch handelen, didactisch handelen en professioneel handelen. Ook de zes beroepstaken van het Kwalificatiedossier docent mbo (MBO Raad, 2015) dienen als bron voor het PDG-traject.

*Figuur 1. Bewerking van het model “Een brede professionele kennisbasis en de kern van het beroep”.
Bron: Generieke Kennisbasis, 2017.*

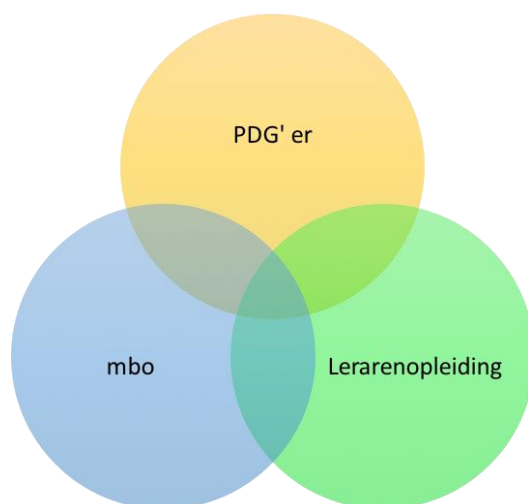
De kennisdomeinen ‘didactisch handelen’, ‘pedagogisch handelen’ en ‘professioneel handelen’ uit de generieke kennisbasis worden door de opleider vertaald in leerresultaten. Het pedagogisch-didactisch handelen vormt de kern van het beroep van de docent. De professionele ontwikkeling en het professioneel handelen van de docent ondersteunt hem om dit handelen continu te verbeteren. Ten aanzien van de invulling van het PDG-traject staat het de opleiders vrij om zelf accenten te kiezen vanuit de generieke kennisbasis met bijbehorende kennisdomeinen en het Kwalificatiedossier docent mbo:

Generieke Kennisbasis	Kennisdomeinen	Kwalificatiedossier docent mbo zes beroepstaken
(vak)didactisch handelen	Domein A: de school als leeromgeving: didactisch handelen van de docent	De docent ontwikkelt een onderwijsprogramma. De docent voert een onderwijsprogramma uit. De docent construeert, hanteert en evalueert beoordelingsinstrumenten.
Pedagogisch handelen	Domein B: de school als onderwijs-pedagogische omgeving: pedagogisch handelen van de docent	De docent begeleidt de studenten tijdens de leerloopbaan. De docent is actief betrokken bij de beroepspraktijkvorming.
Professioneel handelen	Domein C: de leraar als professional: professioneel handelen van de docent	De docent draag er zorg voor dat hij professional is en blijft.

4. Uitgangspunten van het PDG-traject

Het PDG-traject is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Het traject wordt vormgegeven door drie actoren met elk eigen en gezamenlijke verantwoordelijken, rollen en taken. De drie actoren zijn: de zij-instromer, de lerarenopleiding en de mbo-instelling. Zij hebben als doel gezamenlijk te werken aan de professionele (eigen) ontwikkeling van mbo-docenten die in nauwe samenspraak met het beroepenveld beroepsonderwijs verzorgen voor (aankomende) beroepsbeoefenaars.

2. Het scholingstraject wordt vormgegeven volgens de principes van 'samen opleiden'. De lerarenopleiding en de mbo-instelling zijn samen verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van de scholing en de begeleiding van de zij-instromer. De opleiders van zowel de mbo-instelling als de lerarenopleiding zijn voldoende gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het PDG-programma.

3. De examencommissie van de lerarenopleiding is eindverantwoordelijk voor de afgifte van het getuigschrift pedagogisch-didactische scholing WEB (PDG).
4. Het PDG-traject wordt in overleg tussen de mbo-instelling en de lerarenopleiding vastgesteld; de mbo-instelling en de lerarenopleiding leggen afspraken vast over de rol, de taken en de verantwoordelijkheden van beide partners bij begeleiding, beoordeling en toetsing.
5. In het PDG-traject komen de 21ste-eeuwse vaardigheden aan de orde.
6. In het PDG-traject wordt continu de verbinding gezocht met de ontwikkelingen in het werkveld en het kwalificatiedossier van studenten van de deelnemer. De PDG'er beschikt bij toelating reeds over hbo werk- en denkniveau en relevante ervaring binnen de beroepspraktijk; de vakkennis op hbo-bachelor niveau is dan ook bij toelating reeds aangetoond en kandidaat toont binnen het PDG-traject aan dat hij deze kennis en expertise actualiseert en vertaalt naar didactisch handelen.
7. Het door de mbo-sector vastgestelde 'Kwaliteitskader', dat is opgenomen in bijlage 1, stelt minimumeisen aan de kwaliteit van het leren op de werkplek en vormt daarmee het kader voor de afspraken over werkplekleren die mbo-instelling en lerarenopleiding samen maken.

5. Instroom

Om te kunnen starten met het PDG-traject dienen zij-instromers aan de volgende instroomvoorwaarden te voldoen:

- I. De zij-instromer beschikt over een door zijn werkgever afgegeven geschiktheidsverklaring.
- II. De zij-instromer beschikt over een kopie van een hbo/wo-getuigschrift, dan wel assessment hbo werk- en denkniveau.
- III. Positief intake-advies PDG-traject.

Voor een uitgebreide beschrijving van bovenstaande instroomvoorwaarden wordt verwezen naar het 'Kwaliteitskader zij-instroom mbo' dat door de sector mbo is vastgesteld en is opgenomen in bijlage 1.

6. Beoordeling

- Het PDG-traject wordt afgesloten met een proeve van bekwaamheid, waarin de zij-instromer aantoont dat hij/zij als bekwaam docent functioneert.
- De beoordeling van de zij-instromer is onafhankelijk en intersubjectief en wordt uitgevoerd door de lerarenopleiding en de mbo-instelling samen. De lerarenopleiding en de mbo-instellingen maken over de wijze van beoordelen nadere afspraken.
- De lerarenopleiding is vanuit haar eindverantwoordelijkheid voor de afgifte van het PDG ook eindverantwoordelijk voor de beoordeling.
- De lerarenopleiding verantwoordt de beoordeling op hbo-niveau van (de scholing voor) het PDG aan de hand van de Dublindescriptoren in haar Onderwijs- en Examenregeling (OER) en in het bijbehorende toetskader.
- Het PDG wordt uitgereikt door de examencommissie van de lerarenopleiding die eindverantwoordelijk is.

7. Uitgangspunten voor organisatie

- Het PDG-traject heeft een totale studielast van 60 ECTS (vergelijkbaar met een volledige jaaromvang van 1 fte of 1680 sbu).
- 50% van het PDG-traject vindt plaats op de leerwerkplek. Het betreft een duaal traject.

De mbo-instelling borgt dat gehandeld wordt conform de bepalingen in het 'Kwaliteitskader' voor PDG-trajecten dat is opgenomen in bijlage 1.

8. Kwaliteitsborging

I. Kwaliteitszorgsysteem

Het PDG-traject valt binnen het kwaliteitszorgsysteem van de lerarenopleiding. De uitvoering en inhoud van het PDG-traject worden periodiek geëvalueerd volgens de kwaliteitszorgcyclus. Bij de evaluaties van modules, cursussen, leerarrangementen, toetsen, enzovoorts, waaruit het PDG-traject is opgebouwd worden vertegenwoordigers uit het werkveld, (ex)deelnemers, de examencommissie en/of het interne auditteam van de lerarenopleiding betrokken. Op basis van de evaluaties worden verbeteringen in het PDG-traject doorgevoerd.

II. Examencommissie

De eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit en de borging van het eindniveau van het PDG ligt bij de examencommissie van de lerarenopleiding die het getuigschrift afgeeft.

III. NVAO

NVAO beoordeelt het PDG-traject. Deze beoordeling zal gelijktijdig plaatsvinden met de accreditatie van de bachelor(s) van de betreffende lerarenopleiding. De beoordeling vindt plaats door het panel dat tevens de visitatie van de bachelor(s) doet. Voor deze beoordeling van het PDG-traject dient in het panel de nodige deskundigheid inzake het opleiden van zij-instromers tot docent mbo aanwezig te zijn. Het oordeel over het PDG-traject wordt opgenomen in het accreditatiebesluit van de bachelor(s) die gelijktijdig met het PDG-traject wordt beoordeeld. De tweedegraads lerarenopleidingen werken aan horizontale kwaliteitsborging, o.a. door middels peerreview gezamenlijk de kennisbases en de toetsing daarvan in de opleidingen kritisch te evalueren. De lerarenopleidingen hebben de intentie uitgesproken om het PDG-traject mee te nemen in deze structuur voor horizontale kwaliteitsborging.

IV. Onderwijsinspectie

De Onderwijsinspectie ziet toe op de kwaliteit van de docent in het mbo. Dat doet de Inspectie in het kader van haar reguliere toezicht op instellingsniveau en gevraagd of ongevraagd ook op sectorniveau, in de vorm van zogenaamd themaonderzoek.

Bijlage 1: Kwaliteitskader zij-instroom mbo

Inleiding

Dit kwaliteitskader zij-instroom heeft tot doel de kwaliteit van de docent die via een zij-instroomtraject op een mbo-school aan de slag gaat, naar een hoger plan te brengen en te borgen.

De mbo-sector verplicht zich naar het ministerie van OCW en de hogescholen toe, om in geval van zij-instroom gebruik te maken van het hier volgende kwaliteitskader. Met de werkwijze zoals beschreven in dit kader geven mbo-scholen uitvoering aan artikel 4.2.4 van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

Kwaliteitskader

1. De mbo-school en de ongekwalificeerde zij-instromer hebben de intentie een arbeidsrelatie met elkaar aan te gaan voor de duur van enige jaren. Zij zijn overeengekomen dat de zij-instromer in principe binnen twee jaar na indiensttreding volledig zal voldoen aan de wettelijke bekwaamheidseisen voor het beroep van docent. Hierbij zijn twee routes te onderscheiden:
 - a) De zij-instromer schrijft zich als (deeltijd-)student in bij een van de hbo-lerarenopleidingen. De zij-instromer volgt het (verkorte) programma van de hbo-lerarenopleiding. Bij succesvolle afronding komt de zij-instromer in het bezit van een tweedegraads onderwijsbevoegdheid. De zij-instromer volgt hiermee het traject zoals aangegeven in artikel 4.2.1 lid 5 WEB.
 - b) De zij-instromer kwalificeert zich met het getuigschrift pedagogisch-didactische scholing WEB (PDG) voor het generieke deel van het beroep van docent. In combinatie met de geschiktheidsverklaring die is afgegeven door de mbo-school als werkgever voldoet de zij-instromer aan de benoemingsvereisten op grond van art 4.2.1 lid 2 onder c WEB. De mbo-school als werkgever bepaalt of de zij-instromer vakinhoudelijk bekwaam is en geeft de geschiktheidsverklaring af. Een succesvolle afronding van het PDG-traject levert het bewijs dat de zij-instromer voldoet aan de wettelijke eisen voor pedagogisch-didactische kennis, inzicht en vaardigheden.

Voorwaarde voor deelname aan het PDG-traject is dat de zij-instromer werkzaam is op basis van een arbeids- of stageovereenkomst met een omvang van tenminste 0,4 fte. De zij-instromer verzorgt gedurende het PDG-traject tenminste 8 lessen per week. De zij-instromer is voor het volgen van de scholing voor het PDG één vaste dag per week vrij geroosterd, ongeacht de aanstellingsomvang. Dit houdt niet in dat de mbo-school de zij-instromer standaard faciliteert. Of de mbo-school de zij-instromer faciliteert hangt van het beleid van de mbo-school af. De mbo-school hanteert hierbij de bepalingen zoals opgenomen in de cao mbo.

2. Voor deelname aan het PDG-traject geldt de voorwaarde dat de mbo-school een geschiktheidsverklaring heeft afgegeven aan de zij-instromer. Hierbij is het volgende van toepassing:

Zij-instromer variant 1:

a) de zij-instromer beschikt over een hbo/wo-getuigschrift, zoals bedoeld in art. 4.2.4., tweede lid, onderdeel a t/m c WEB, niet zijnde een getuigschrift van een lerarenopleiding. Dit getuigschrift garandeert het vereiste hbo werk- en denkniveau. Het getuigschrift vermeldt de studierichting en de onderdelen van het examen, en de datum waarop het getuigschrift is behaald. Kopie van het getuigschrift is onderdeel van de geschiktheidsverklaring.

en

b) de zij-instromer heeft een assessment gericht op het beroep van docent (geschiktheidsonderzoek als bedoeld in de WEB) positief afgerond. Positief wil zeggen dat de uitkomst van het assessment is dat de zij-instromer zich via het PDG-traject kan kwalificeren voor het generieke deel van het beroep van docent. De zij-instromer beschikt over een daartoe gewaarmerkte rapportage van de organisatie die het assessment heeft afgenomen. Deze rapportage is onderdeel van de geschiktheidsverklaring. Het assessment kan tevens het karakter hebben van een zorgvuldige intake van de zij-instromer uitgevoerd door de lerarenopleiding/het nascholingsinstituut. Deze intake leidt tot een goed onderbouwd studieadvies van lerarenopleiding/nascholingsinstituut aan zij-instromer en werkgever.

Zij-instromer variant 2:

a) de zij-instromer beschikt over aantoonbare werkervaring van tenminste drie jaar in een functie in het vakgebied waarin de zij-instromer lessen gaat verzorgen (zie art. 4.2.4, tweede lid, onder d WEB). Het cv van de zij-instromer wordt door de mbo-school gewaarmerkt en is onderdeel van de geschiktheidsverklaring.

en

b) de zij-instromer beschikt over hbo werk- en denkniveau blijkend uit een capaciteitentest bij een gecertificeerd psychologisch testbureau. De test dient aan de criteria te voldoen die door de Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN) van het NIP zijn ontwikkeld. Voor meer informatie wordt verwezen naar www.cotandocumentatie.nl. Een kopie van de gedateerde rapportage van de test is onderdeel van de geschiktheidsverklaring.

en

c) de zij-instromer heeft een assessment gericht op het beroep van docent (geschiktheidsonderzoek als bedoeld in de WEB) positief afgerond. Positief wil zeggen dat de uitkomst van het assessment is dat de zij-instromer zich via het PDG-traject kan kwalificeren voor het generieke deel van het beroep van docent. De zij-instromer beschikt over een daartoe gewaarmerkte rapportage van de organisatie die het assessment heeft afgenomen. Deze rapportage is onderdeel van de geschiktheidsverklaring. Het assessment kan tevens het karakter hebben van een zorgvuldige intake van de zij-instromer uitgevoerd door de lerarenopleiding/het nascholingsinstituut. Deze intake leidt tot een goed onderbouwd studieadvies van lerarenopleiding/nascholingsinstituut aan zij-instromer en werkgever.

3. De mbo-school draagt er zorg voor dat de zij-instromer tijdens het volgen van het scholingstraject door ervaren docenten wordt begeleid en gecoacht. Deze docenten zijn door een lerarenopleiding/nascholingsinstituut opgeleid tot docent-begeleider/coach. Over deze scholing maken de lerarenopleiding/het nascholingsinstituut en de mbo-scholen nadere afspraken. De mbo-school stelt per zij-instromer tenminste 2 klokuren per week beschikbaar voor begeleiding en coaching gedurende het PDG-traject. Een zij-instromer die voor het eerst werkzaamheden gaat verrichten in de functie van docent heeft conform de vigerende cao mbo gedurende de eerste twee jaar van de arbeidsovereenkomst per jaar recht op 6,25% van de normjaartaak (exclusief de 59 uur professionalisering) voor tijd ten behoeve van inwerkactiviteiten. De uren voor begeleiding en coaching gedurende het PDG-traject kunnen deel uitmaken van deze inwerkactiviteiten. De invulling van de inwerkactiviteiten en de daarvoor benodigde tijd vindt plaats in overleg tussen de zij-instromer en de mbo-school.

Format: geschiktheidsverklaring zij-instroom in het beroep van docent variant 1

Het College van Bestuur geeft deze geschiktheidsverklaring zij-instroom in het beroep van docent af gelet het gestelde in de WEB artikel 4.2.4.

Het College van Bestuur van verklaart dhr/mevr, geb.datum geschikt onderwijs te verzorgen op de scholen die door het College van Bestuur in stand worden gehouden.

Deze geschiktheidsverklaring is gebaseerd op onderstaande feiten en omstandigheden. Bewijzen hiervan worden geleverd door aangehechte documenten.

Plaats:

Datum:

Ondertekening:

Feiten en omstandigheden

De medewerker:

- beschikt over hbo/wo-getuigschrift d.d.

en

- heeft een opleiding gevolgd en beroeps- en/of maatschappelijke ervaring opgedaan die, in onderlinge samenhang bezien, naar het oordeel van het College van Bestuur van voldoende belang zijn in verhouding tot de beoogde werkzaamheden aan deschool,

en

- beschikt over een positief afgesloten assessment/positief studieadvies afgegeven door bureau/lerarenopleiding/nascholingsinstituut waarmee de geschiktheid voor het volgen van het PDG-traject is vastgesteld d.d.

Als bewijs van bovenstaande zijn kopieën van het cv van de medewerker, van het relevante hbo/wo-getuigschrift en van het resultaat van het assessment/studieadvies aangehecht.

Format: geschiktheidsverklaring zij-instroom in het beroep van docent variant 2

Het College van Bestuur geeft deze geschiktheidsverklaring zij-instroom in het beroep van docent af gelet het gestelde in de WEB artikel 4.2.4.

Het College van Bestuur van verklaart dhr/mevr, geb.datum geschikt onderwijs te verzorgen op de scholen die door het College van Bestuur in stand worden gehouden.

Deze geschiktheidsverklaring is gebaseerd op onderstaande feiten en omstandigheden. Bewijzen hiervan worden geleverd door aangehechte documenten.

Plaats:

Datum:

Ondertekening:

Feiten en omstandigheden

De medewerker:

- beschikt over aantoonbare relevante werkervaring van tenminste drie jaar in een functie in het vakgebied waarin de zij-instromer lessen gaat verzorgen (zie WEB artikel 4.2.4, lid 2, onderdeel d);

en

- heeft een opleiding gevolgd en beroeps- en/of maatschappelijke ervaring opgedaan die, in onderlinge samenhang gezien, naar het oordeel van het College van Bestuur van voldoende belang zijn in verhouding tot de beoogde werkzaamheden aan de school,

en

- beschikt over hbo werk- en denkniveau blijktens rapportage van bureau d.d.,

en

- beschikt over een positief afgesloten assessment/positief studieadvies afgegeven door bureau/lerarenopleiding/nascholingsinstituut waarmee de geschiktheid voor het volgen van het PDG-traject is vastgesteld d.d.

Als bewijs van bovenstaande zijn kopieën van het cv van de medewerker, van de rapportage van de vaststelling van het hbo werk- en denkniveau en de rapportage van het assessment/studieadvies aangehecht.